

14. Zakon o privatnom obezbeđenju, («Službeni glasnik RS», br. 104/2013).
15. Zakon o BIA, («Službeni glasnik RS», br. 42/02 i 111/09).
16. Zakon o VOA i VBA, («Službeni glasnik RS», br. 88/09).
17. Zakon o policiji, («Službeni glasnik RS», br. 101/05, 63/09-US i 92/11.)
18. Zakon o komunalnoj policiji, («Službeni glasnik RS», br. 51/09).
19. Odluka o Savetu za nacionalnu bezbednost RS, «Sl. glasnik RS» br. 50/07.

Самборський О. В., к.е.н., доцент
доцент кафедри бухгалтерського обліку Associate Professor of
Accounting Department,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана» SHEI

O. Samborsky, Ph.D.,
«Kyiv National Economic University
named after Vadym Hetman»
iaccounting@gmail.com iaccounting@gmail.com

ЕКОЛОГІЧНИЙ ОБЛІК І ЗВІТНІСТЬ У СУЧАСНІЙ ЕКОНОМІЦІ

АНОТАЦІЯ. Глобальний Договір ООН, пов'язаний зі зміною клімату та зменшенням викидів парникових газів, надає актуальності розвитку промислових підприємств України направлених на збереження навколишнього природного середовища та раціонального природокористування. Перехід від техногенного господарського мислення до соціально-екологічного потребує налагодження на підприємстві екологічного обліку та добровільного подання нефінансових звітів про діяльність компаній.

КЛЮЧОВІ СЛОВА. Глобальний договір, екологічний облік, екологічний звіт.

ENVIRONMENTAL ACCOUNTING AND REPORTING IN MODERN ECONOMY

ABSTRACT. Global Compact climate change and reduction of greenhouse gas emissions provides the relevance of industrial enterprises of Ukraine aimed at preserving the environment and environmental management. The transition from man-made economic thinking to social and environmental needs adjustment at the enterprise environmental accounting and voluntary submission of nonfinancial reports about the activities companies.

KEY WORDS. Global Compact, environmental accounting, environmental report.

Вступ. Останні десятиліття показали збільшення глобальної заклопотаності з охорони навколишнього середовища. Шкідливий вплив компанії на навколишнє середовище спонукало зростаючий тиск екологів і суспільства на бізнес. Дуже важливо не тільки відповідально приймати рішення стосовно екологічної сторони діяльності підприємства, а й інформувати про суми витрат і вигод для навколишнього середовища та операції пов'язані з діяльністю компанії. Бухгалтерський облік це велика система оснащена необхідними інструментами, які дозволяють виміряти, розрахувати і представити інформацію про екологічну діяльність компаній [1].

Постановка задачі (мета). Мета статті є розгляд питань екологічного обліку та його місця у фінансовому обліку і звітності компаній, і його роль у вивчення показників діяльності підприємств в економіці України, а також огляд літератури.

Результати. Конференція ООН визнала, що інтенсивне нарощування виробництва в рамках моделі промислового потенціалу значною мірою відбувається за рахунок перекачування ресурсів інших країн з нанесенням величезної шкоди довкіллю, з використанням традиційної ринкової системи, рушійною силою якої є приватна власність і прагнення до нестримного зростання споживання, веде до різкої диференціації рівня життя населення різних країн. Нова модель має спиратися на спільні інтереси світової спільноти і лише потім — на інтереси окремих груп країн. Перехід до моделі сталого розвитку вимагає вирішення ряду взаємоумовлених питань, які може бути забезпечене не тільки політичними а і економічними засобами. Необхідні значні капіталовкладення для реалізації заходів із припинення ерозії ґрунтів, підвищення використання енергії, запобігання потепління клімату. Зміна напрямку світової економіки до сталого розвитку вимагає фундаментальних реформ на міжнародному та національному рівнях. Масштабність екологічних проблем, зростання забруднення навколишнього природного середовища вимагають спрямування діяльності промислових підприємств України на їх усунення та спонукають до пошуку інструментів еколого-економічного управління, що базуються на принципах сталого розвитку. При цьому, однією з найголовніших перешкод розробки і реалізації ефективної екологічної політики підприємства є відсутність належного забезпечення керівництва комплексною, достовірною та своєчасною інформацією про природоохоронну діяльність [2].

Аналіз літературних джерел [3, 4] і нормативних видань [5, 6] дозволив виявити ряд складних і невирішених теоретико-прикладних проблем екологічного обліку та звітності підприємств, які не

передбачають подання не фінансових соціальних та екологічних звітів. Способи їх вирішення є об'єктом активного обговорення серед провідних фахівців і практиків. Значною мірою вони пов'язані з реформуванням традиційної системи обліку та звітності на підприємстві та пов'язані з необхідністю запровадження корпоративних стандартів у сфері соціальної та екологічної відповідальності.

Методологічні підходи до ведення екологічного обліку у світовому форматі поки що формуються, а національні — потребують, перед усе, розробки низки якісних характеристик, пов'язаних з використанням стимулюючих ставок при оподаткуванні доходу та врахуванні екологічних витрат; виділення в структурі витрат сум, направлених на природоохоронні заходи; відсутність галузевих рекомендацій про організацію екологічного обліку та надання інформації про природоохоронну діяльність; оцінка та агрегація екологічних даних.

Основою для вирішення цих завдань є застосування досвіду іноземних держав у запровадженні добровільного оприлюднення не фінансових соціально-екологічних звітів як приклад корпоративних стандартів соціального та сталого розвитку підприємств. На сьогодні у світі запроваджено біля 30 стандартів, які регулюють сферу: принципів і кодексів (у т. ч. Глобальний договір ООН та інші), системи управління та сертифікації (EMAS, ISO, SA), рейтингові індекси, система підготовки звітності (GRI, AA1000). З точки зору екологічної відповідальності підприємства відповідно до міжнародного стандарту та процесного стандарту розробки соціальних звітів можуть надавати інформацію стосовно основних і додаткових показників екологічної результативності в розрізі напрямків: викиди в повітря, відновлювані джерела енергії, водні ресурси, відходи, біосфера (рекультивация земель), продукція та послуги, транспорт, витрати на охорону навколишнього середовища, перепідготовка персоналу [8].

Висновки. Державна політика пов'язана із залученням підприємств до застосування та подання не фінансових екозвітів пов'язана з розробкою асоціаціями та галузевими відомствами рекомендацій по запровадженню міжнародних стандартів управління та звітності у сфері сталого розвитку та екології із врахуванням особливостей національної економіки.

Література

1. Accounting and Financial Reporting For Environmental Costs and Liabilities [Guidance Manual] / United Nations Conference On Trade And Development. — Geneva, 2002 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.unctad.org>

2. *Вороновська О. В.* Сутність і розвиток екологічного обліку / О. В. Вороновська [Текст] // Галицький економічний вісник. — 2011. — № 2(31). — С. 195—200.

3. *Замула І. В.* Аналітична модель бухгалтерського обліку екологічної діяльності / І. В. Замула, М. М. Шигун // Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку [Текст] : [зб. наук. пр.] / відп. ред. О. Є. Кузьмін. — Л. : Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2009. — 652 с. — (Вісник / Національний університет «Львівська політехніка»; № 647). — С. 337—343.

4. *Пелиньо Л. М.* Місце екологічного обліку в сучасній системі бухгалтерського обліку та його важливе значення в сфері охорони довкілля / Л. М. Пелиньо // Науковий вісник НЛТУ України. — 2008. — Вип. 18.2. — С. 70—75.

5. Національна доповідь України про гармонізацію життєдіяльності суспільства у навколишньому природному середовищі.[Електронний ресурс] — К., 2004. — Режим доступу: www.rada.gov.ua

6. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 р. № 996-XIV-ВР.[Електронний ресурс] — Режим доступу: www.rada.gov.ua

7. Податковий кодекс [Текст]: офіц.текст: за станом на 6 жовтня 2011 р. №5471-VI.: [Електронний ресурс]. — Режим доступу:

8. Европейская экономическая комиссия (Комитет по экологической политике)// Рабочая группа по мониторингу и оценке окружающей среды Рабочее совещание по экологическому мониторингу и отчетности предприятий Варшава, 4—6 сентября 2006 года.[Електронний ресурс] — Режим доступа: <http://www.unece.org.net4all.ch>

Силантьєв С. О., к.т.н.,
доцент кафедри менеджменту,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університетімені Вадима Гетьмана»
sylantyev@kneu.edu.ua

Sylantyev Sergiy, PhD,
assistant professor management department,
Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman
sylantyev@kneu.edu.ua

ВДОСКОНАЛЕННЯ ПАРАДИГМИ ВИЗНАЧЕННЯ ЦІНИ ПОХІДНИХ ФІНАНСОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ В УМОВАХ УСКЛАДНЕННЯ ІНФРАСТРУКТУРНИХ ІНСТИТУТІВ СВІТОВОЇ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ

АНОТАЦІЯ. Досліджено нові післякризові фундаментальні чинники визначення цін похідних фінансових інструментів